

TJÄNSTESKRIVELSE

Rev 2. 2020-02-18

B 2019-001541

Miljö- och
stadsbyggnadsnämnden

SKARPNÄS 2:1

Ansökan om bygglov för nybyggnad av en 36 m hög mast (ostagat torn) och tre teknikskåp, vid Telegrafberget

Förslag till beslut

Bygglov ges med stöd av 9 kapitlet 31 § plan- och bygglagen med tillhörande upplysningar.

Startbesked för att påbörja åtgärden ges med stöd av 10 kapitlet 23 § plan- och bygglagen.

Tekniskt samråd och kontrollansvarig krävs inte i detta ärende.

Byggherrens kontrollplan fastställs.

Följande avgifter debiteras i samband med detta beslut, enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige (faktura skickas separat):

- avgiften för bygglovet för torn är 15 500 kronor,
 - avgiften för bygglovet för teknikskåp är 8 520 kronor,
 - avgiften för startbesked är 1 800 kronor,
 - avgiften för kungörelse i DN och NVP är 10 260 kronor,
- Sammanlagda avgifter 36 080 kronor

Detta beslut har fattats enligt miljö- och stadsbyggnadsnämndens delegationsordning punkt S3 och S1.

Sammanfattning

Bygglov söks för nybyggnad av en 36 m hög mobilmast (ostagat torn) och tre små teknikskåp. Tornet ska förstärka nätkapaciteten för det näraliggande bostadsområdet Telegrafberget. Anläggningen placeras på kommunal mark i ett skogsområde i anslutning till det område där det nya naturreservatet Skarpnäs ska bildas. Konsekvenserna för naturvärdena bedöms vara små. Landskapsbilden och kulturvärdena bedöms få viss negativ påverkan. Sökt åtgärd utgör ett angeläget allmänt intresse. Förslaget till beslut är att bevilja bygglov.

Granskad av KERSTA

Ärendet

Ansökan gäller nybyggnad av en 36 meter hög mobilmast (ostagat torn) med tre tillhörande teknikskåp. Tornet upptar en yta om ca 3 x 3 m och de tre teknikskåpen, som avses placeras i nära anslutning till tornet, omfattar sammanlagt 5 kvm byggnadsarea. Tornet förankras i berget med borring. Konstruktionen är ett genomskiktigt fackverkstorn. En visuell beskrivning med fotomontage som beskriver hur anläggningen bedöms komma att se ut finns i bilaga 2. Exakt placering av tornet har redovisats med koordinater. Tornet placeras strax utanför gränsen till detaljplan 572.

Bakgrund

Platsen består av en berghäll med mindre träd runt omkring. Sökande anger att inga träd behöver tas ned och att inga markarbeten i jord, eller sprängning, krävs. Såväl tornet som teknikskåpen transporteras till platsen med helikopter. Framtida underhåll ska ske utan att någon väg behövs.

Motivet till åtgärden är att förse den nya stadsdelen Telegrafberget med förstärkt nätkapacitet. Andra placeringar, som på näraliggande byggnaders tak, har utretts av sökanden, men utifrån gällande förutsättningar på platsen och av radiotekniska skäl har sökt placering bedömts vara den bästa. Utrymme finns på masten för samlokalisering av antenner från andra teleoperatörer. Avståndet till närmaste bostadshus är ca 100 meter.

Fastigheten Skarpnäs 2:1 ägs av Nacka kommun. Önskad plats för åtgärderna ligger inom en nyckelbiotop som utgörs av en barrnaturskog (Skogsstyrelsens beteckning N 651-2008). Strax öster om platsen finns en preliminär naturreservatsgräns. Arbete pågår med inrättande av naturreservatet Skarpnäs.

Strandskydd

Aktuellt område omfattas av strandskydd. Strandskyddsdispens har sökts för åtgärden och hanteras i ärende M-2019-2645.

Planförutsättningar

Aktuellt område är inte detaljpanelagt. Enligt kommunens översiktsplan är området markerat som N6 vilket innebär natur och större rekreationsområde.

Kulturmiljövården

Området omfattas av riksintresse för kulturmiljövården, Stockholms farled och inlopp. En fornlämning (husgrund från historisk tid) finns i närområdet av den föreslagna placeringen.

Yttranden från remissinstanser

Sökanden har inkommit med yttrande från enheten för naturvård på länsstyrelsen i Stockholms län. Länsstyrelsen påpekar att området omfattas av strandskydd men att de i övrigt inte har något att erinra mot åtgärderna när det gäller påverkan på naturmiljön.

Skogsstyrelsen har meddelat att de inte har någon erinran.

Luftfartsverket meddelar att de inte har något emot de föreslagna åtgärderna i fråga om CNS-utrustning.

Swedavia Bromma Stockholm Airport har svarat att de inte har något att erinra.

Kommunantikvarien upplyser om att det ligger en fornlämning i närheten av den föreslagna anläggningen. Fornlämningen består av en husgrund som varit en del i den optiska telegraf som funnits på berget. Telegrafberget växer i dagsläget fram som ett nytt bostadsområde i Nacka. Fornlämningen ligger med en hög placering med utsikt över farleden och kan tillföra rekreativområdet ett extra värde som besöksmål. En mast skulle få negativ inverkan på ett sådant besöksmål. Vidare anför antikvarien att masten inte bedöms medföra påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövården men vissa negativa konsekvenser genom sin inverkan på landskapsbilden ut mot farleden och dess karaktär.

Enheten för drift offentlig utemiljö och trafikenheten upplyser om att det pågår reservatsbildning i området och att exakt gräns för reservatet inte är fastställd ännu. Enheterna lämnar i huvudsak följande synpunkter. Enheternas bedömning är att området kommer att nyttjas för rekreation i större utsträckning efter inflyttning i de nya bostäderna i Telegrafberget. Det finns en risk att masten kommer upplevas som störande för det rörliga friluftslivet och att den kommer att försämra upplevelsen av naturområdet. Mastens höjd kommer att påverka landskapsbilden. Ytan där mast föreslås är del av en skoglig nyckelbiotop med höga naturvärden. Enheten för drift offentlig utemiljö ska kallas till utsättning så att exakt placering av mast och bodar sker med hänsyn till värdefull vegetation och rekreativvärden. Vid drift får motorfordon inte användas utan särskilt tillstånd från naturförvaltaren på kommunen. För att dra fram ledningar till den planerade masten krävs anpassad ledningsdragning för att minimera påverkan på naturvärden och intressen för friluftslivet. Den metod som ger minst påverkan bör användas och sökande ansvarar för att Boo Energi samråder med enheten för drift offentlig utemiljö kring detta. Vidare skriver enheten att masten ska förses med klätterskydd och teknikskåpen bör kläs med panel eller liknande så att de smälter in och minimerar risk för skadegörelse som exempelvis klotter.

Enheten för fastighetsförvaltning har inget att erinra mot åtgärden och upplyser om att enheten ska kontaktas för att upprätta ett nyttjanderättsavtal innan åtgärden vidtas.

Grannhörande/Kungörelse

Ärendet är kungjort i Dagens Nyheter och Nacka Värmdö Posten den 28 januari 2020 samt på kommunens officiella anslagstavla på hemsidan. Synpunkter ska lämnas in senast den 11 februari 2020, Nacka Miljövårdsråd har bett om och fått förlängd svarstid till den 14 februari 2020.

Yttranden efter kungörelse

Nacka Miljövårdsråd har inkommit med ett yttrande som sammanfattningsvis anför att inget beslut bör fattas utan att strömförsörjningen är klarlagd, att antal master och torn kraftig bör begränsas genom samordning mellan operatörerna och att oexploaterad naturmark ska lämnas ifred. Vidare framförs synpunkter angående hur kommunen kungjort ärendet. Yttrandena finns i sin helhet i bilaga 6.

Svenska turistföreningens lokalavdelning Stockholm har lämnat följande synpunkter. Att ansökan kolliderar med intressen i Skarpnässkogen för natur, rekreation, friluftsliv och landskapsbild. Att aktuellt område berörs av riksintresse för kulturmiljövården längs Stockholms inlopp, bestämmelser om strandskydd, blivande Skarpnäs naturreservat, och det kan även beröra en nyckelbiotop. Alternativa platser finns till exempel genom samordning med befintliga master i området. Hela yttrandet finns i bilaga 7.

Bemötande från sökande

Sökande har sammanfattningsvis bemött yttrandet från Nacka Miljövårdsråd och Svenska turistföreningen med följande. Boo energi, som har nätkoncessionen för området, har inte utvecklat än hur eldragningen ska ske. Förläggningen av elkabeln kommer dock ske via markförlagd kabel. En traditionell lösning är förläggning av s.k. SRE-rör som klamras på berget och följer markens kontur. I den mån det är möjligt kommer röret förläggas så osynligt som möjligt och täckas över med mossor. Sökande har bilagt referensbilder på liknande rör. Eldragningen kommer sannolik att ske från Telegrafbergets bostadsområde vilket ger den kortaste sträckan för ledningsdragning. Ingen tillfartsväg ska anläggas, varken innan, under eller efter bygg- /installationstiden och ingen nyckelbiotop kommer till skada. Mobiltornet vid Telegrafberget är ett samarbetsprojekt mellan teleoperatör för att ge täckning/kapacitet för Telegrafbergets bostadsområde. De föreslagna alternativa samlokaliseringarna lämpar sig inte då täckning för bostadsområdet Telegrafberget då de är för långt bort. Sökandes bemötande finns med i sin helhet i bilaga 8.

Sökande har även meddelat att Luftfartsverket har svarat på en flyghinderremiss som inte har något att erinra/att inget hinder föreligger.

Skäl till beslut

Den aktuella ansökan prövas mot PBL:s regelverk med avseende på att ett torn är en bygglovspliktig åtgärd. Strömförsörjningen till tornet ingår inte bygglovsprövningen.

Enligt 9 kap. 31 § plan- och bygglagen ska bygglov ges utanför ett område med detaljplan om åtgärden inte förutsätter planläggning och uppfyller kraven i 2 och 8 kap plan- och bygglagen.

Enligt 2 kap 2 § plan- och bygglagen ska bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap och 4 kap miljöbalken tillämpas vid prövning av lov och förhandsbesked.

Enligt 2 kap 6 § plan- och bygglagen ska byggnader placeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till bland annat stads- och landskapsbild, natur- och kulturvärden och intresset av en god helhetsverkan.

Vid prövningen av frågor enligt plan- och bygglagen ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen enligt 2 kap 1 § plan- och bygglagen. Vid avvägningen mellan allmänna och enskilda intressen ska proportionalitetsprincipen beaktas. Principen innebär ett krav på att det ska finnas en rimlig balans mellan nyttan av ett beslut i en fråga och de konsekvenser beslutet får för motstående enskilda intressen.

Regeringsrätten har i dom med målnummer 1057-07, meddelad i juni 2010, ansett att en mast utanför detaljplan inte kräver detaljplaneläggning. Nämnden bedömer att mastens användning inte får en sådan betydande inverkan på omgivningen som avses i 4 kap. 2 § PBL så att åtgärden kräver detaljplaneläggning.

Mast och teknikbodar placeras i ett skogsområde på kommunens mark i närheten av det nya bostadsområdet Telegrafberget. Anläggningen bedöms inte inkräkta på den nuvarande markanvändningen. Avstånd till närmsta bostadshus är ca 100 meter.

Regeringsrätten har i tre domar behandlat bygglov för mobilmaster i nära anslutning till bostadshus (mål nr 1057-07, 2046-07 och 1231-08). I domarna konstateras att utbyggnaden av infrastrukturen för trådlös kommunikation är av starkt allmänintresse. Det är oundvikligt att en mast för mobiltelefoni på grund av sin höjd i många fall blir synlig från flera håll och ibland måste placeras i nära anslutning till bostadsbebyggelse. Även om en anläggning av aktuellt slag kan upplevas som en olägenhet så måste enskilda räkna med att de kan tvingas tåla ett förhållandevis stort intrång i sin närmiljö. Det gäller särskilt om anläggningen är nödvändig för att uppnå det avsedda allmännyttiga ändamålet och om det är svårt att finna en alternativ och för alla enskilda lämpligare placering. I domarna står i och för sig klart att masterna står nära den angränsande fastighetens bostadshus (49, 30 respektive 55 meter ifrån). Vid den avvägning som då måste göras mot enskilda intressen kan emellertid avståndet till masten från en fastighets huvudbyggnad inte ensamt få avgöra om masten likväl ska tillåtas. Även om masten upplevs som påträngande, finner Regeringsrätten att allmänintresset – och den generella svårigheten att finna för ändamålet lämpliga platser som inte i stället stör någon annan – gör att klagandena får tåla den olägenhet som masterna innebär. Masternas placering och utformning medför alltså inte sådana olägenheter för omgivningen att de inte ska tillåtas.

Angående farhågor om hälsorisker (strålning) kan nämnden konstatera att det enligt yttranden från Socialstyrelsen och Strålskyddsmyndigheten inte föreligger några välunderbyggda vetenskapliga resultat som ger stöd för antagandena att radiofrekvent strålning kan ge upphov till skador.

Sökanden har uppgett att de vid placering av masten undersökt olika platser i området men funnit att aktuell plats är mest lämpad för ändamålet. En framtida samlokalisering med ytterligare antenner från andra teleoperatörer på masten är möjlig.

Sökande har uppgett att inga markåtgärder i jord eller sprängning krävs och anläggningen flygs in med helikopter. Framtida underhåll ska ske utan att någon väg behövs. Med de förutsättningarna bedömer nämnden att anläggningens ingrepp och konsekvenser för naturvärdena är små.

Området har potential att bli ett besöksmål i större omfattning än idag i samband med att Telegrafbergets bostäder färdigställts och det kommande naturreservatet Skarpnäs bildats. Den branta och starkt exponerade terrängen gör att större delen av området är mycket känsligt ur landskapsbildssynpunkt sett från farleden. Även små förändringar kan innebära stor påverkan på helhetsmiljön med sitt utsatta läge i det känsliga skärgårdslandskapet. Nämnden bedömer att anläggningen riskerar att försämra upplevelsen av natur- och kulturområdet och att den medför negativa konsekvenser för landskapsbilden ut mot farleden.

Nämnden har vid avvägningen av det allmänna och enskilda intresset gjort bedömningen att anläggningen är nödvändig för att uppnå det avsedda allmännyttiga ändamålet. De olägenheter som placeringen av anläggningen i naturmarken, inom riksintresset för kulturmiljövården och i nära anslutning till angränsande bostadsområde

medför, bedöms inte vara större än att de får tålas. Yttrandena som inkommit föranleder ingen annan bedömning.

Nämnden bedömer sammantaget att åtgärden inte innebär någon betydande olägenhet för omgivningen och att anläggningen uppfyller de krav som följer av 9 kapitlet 31 § plan- och bygglagen bland annat när det gäller bland annat lämplighet med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur och kulturvärden och intresset av en god helhetsverkan.

Sammanfattningsvis föreslås miljö- och stadsbyggnadsnämnden bevilja sökt bygglov med startbesked enligt 9 kap. 31 § och 10 kap. 23 § plan- och bygglagen.

Bygglovenheten

Jenny Struck
handläggare

Bilagor

1. Ansökan och skrivelse
2. Situationsplan och fotomontage
3. Ritning teknikskåp
4. Ritning mast/teletorn
5. Yttranden från remissinstanser
6. Yttrande från Nacka Miljövårdsråd
7. Yttrande från Svenska Turistföreningen, Stockholm lokalavdelning
8. Bemötande från sökande
9. Förslag till kontrollplan

ÖVERSIKTSKARTA

